

kolumni

Teija Nuutinen on yhteiskuntatieteiden maisteri, joka viimeistelee kehittämistyötä käsittelevää lisensiaattitutkimustaan Joensuun yliopistossa.

Vihan outoja hedelmiä?

Jazzlaulajatar **Billie Holiday** (1915–1959) oli aikansa risti-riitainen persoona. Tämä mus-taihoinen nainen oli iltapäi-välehtien lööppien keskipiste, jonka lähtökohdat eivät olleet kummoiset. Katujen, kouluko-tien ja vankilan koulima nuori hankki elantonsa New Yorkin Harlemin kapakoissa ja ilota-loissa. Päihdekylläinen elämä päättyi vain 44-vuotiaana.

Lauluissaan Holiday tulkitsi muun muassa Yhdysvaltojen mustien elämää. Kansalaisia karsinoitiin omiin lokeroihinsa, rasismi ja väkivalta rehottivat. *Strange Fruit* -kappaleesta tuli aikansa voimakas protestilaulu vuonna 1939. Se kuvaa etelävaltioiden hyytävää lynkkausmentaliteettiä, jonka tuloksena ”poppelipuut kantavat outoa hedelmää”, niistä roikkuu hirtettyjä mustia ihmisiä.

Laulun riipaiseva viesti vihan ja väkivallan oudoista hedelmistä kantaa tähän päivään. Traagiset uutiset vihan sokaisemista nuorista, jotka raivon vallassa tuhoavat toisiaan ja itsensä herättävät kysymään, millaiset siemenet kantavat tällaista hedelmää?

Selityksiä etsitään lapsuuden laiminlyönneistä ja kehoista kotioista, koulukiusaamisesta, palveluiden tai yhteisöllisyyden puutteesta tai yhteiskuntarakenteiden vääristymistä. Kivet sinkoilevat vanhempien, opettajien, (puuttuvien) psykiatrien ja sosiaalityöntekijöiden, poliisien, päättäjien tai ministereiden suuntiin – turhaan. Selitysmallia tai vastuutahoa ilmiölle ei löydy. Mahdollisesti sitä ei ole, sillä kaikki on muuttunut.

Löytyykö vielä niitä protestilaulajia, jotka – omaa särkyneisyytään tai yleisiä kehitystrendejä uhmaten – kyseenalaistavat elämänhallinnan harhan, materian, tehokkuuden ja kilpailun ihanteen? Uskallanko minä, ammattilaisena ja ihmisenä, katsoa pintaa syvemmälle, altistaa tänään itseni toisen ihmisen kenties kätkeyille pahan olon viesteille? Voisinko osaltani istuttaa toisenlaisen siemenen?